

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Szerkesztői iroda:

Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:

CIRNER J. JÓZSEF
papírnagykereskedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adataknak vissza.

Előfizetési feltételek:

helyben hűzhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetmények díja:

ezentímterenként 3 kr.
kereskedők és gyárosok külön árkéalmazményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

Uj szakiskola vármegyénkben.

Önkénytelenül is felőlük a figyelmes szemlélő előtt, hogy vármegyénkben, melynek földjén oly gazdag változatossággal fordulnak elő a természet gazdag adományai, a kő és faemek iparszerű feldolgozására oly kevés szakember vállalkozik. Hiába vannak pompás kő-nemeink, azokat rendszeresen alig bányássza valaki, feldolgozásukkal pedig nem sokat törődnek. Így eshetik meg, hogy pl. Abrudbányán folyó építkezésekhez is kolozsvári kőfaragó mester szállit furagványokat; sirköveket többnyire Kolozsvár, Budapest raktáraiból rendelnek megyénk lakói stb. Hiányzik nállunk e ezélra a tőke, hiányzik a szakember s a képzett munkás.

Lukács Béla m. kir. kereskedelemügyi minisztert, Zalathna kiváló szülöttjét, illeti a dicséret és dicsőség, hogy gyakorlatias, a szépet hasznossal párosítani tudó eszével felismerte vármegyénk e nagy hiányát s azonnal meg is találta a helyes módot, melyel a gazdátlanul heverő vagyont értékesíteni, népünk értelmesebb fiának pedig új munkakört adni lehetséges. Állami kőfaragó és kőcsiszoló szakiskolát állított Zalathnán, mely folyó év octóber havában fog megnyitni. Jobb és alkalmasabb helyet alig lehetett volna találni e ezélra, mint ezen szépen fejlődő, történelmi múltjánál fogva is érdekes, kis bányaváros, mely ez által egy újabb érdekességet nyert s ha találkozni fog megfelelő pénzerővel bíró vállalkozó, ki a Sárd és M.-Igen határára kezdődő kitűnő építő és faragványra is alkalmas mészkövet, Onpolyiczánál előforduló kemény kőzeteket és a Zalathna vidékén található finomabb anyagokat rendszeresen bányászni és feldolgoztatni tudja, az új szakiskola növendékei Lukács Béla miniszter emékkét hűteljesen viselhetik szívükben.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, különösen pedig a tanító urakat, hogy kellő értelmi és testi erővel bíró, szegényebb sorsú családok fiait hívják fel az új szakiskolába való belépésre, hiszen láthatják, hogy Budapesten a kőfaragó munkások nagyre-

sze külföldi, különösen pedig olasz, kik ügyességükkel, szép munkájukkal nemcsak jól fentartják magukat, hanem takarékos életmódjuk mellett szép összeget is szereznek, mely önállóságra segítik őket. Miért ne foglalja el helyüket inkább a belföldi, ki egyszersmind szívvel lélekkel e haza hű fiának tartja magát?

A n-enyedi izraelita hitközség üdvözlése b. Eötvös Loránd vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz.

Nagyméltósága Miniszter úr!

Közzelmes Urunk!

A nagyenyedi izraelita hitközség igaz lelkesedéssel fogadta Felsőcséreg Királyának ama böles elhatározását, melylyel Nagyméltóságát a vallás- és közoktatás ügy vezetésének élére helyezte.

Határtalan öröm fog el bennünket azért, hogy a vallás- és közoktatás vezetése oly kezekre bízott, a melyeket nemcsak lelkesedéssel párosult tudás, gazdag tapasztalat és hankatlan akaraterő fog irányítani: — örömmeltek fokozza az a tudat, hogy a nemesen érző és örökemtekezeti államférfiak, megdicsőült édes atyjának öökébe fenkölt gondolkodásáról általánosan ismert fia lép.

Midőn hitközségünk nagyméltóságát nemcsak és magasztos állásának elfoglalása alkalmával tisztá szívöl fakadó lelkesedéssel üdvözli: egyszersmind arra kéri, viseltessek hűfelekezetünk iránt azzal a nemes és páratlan jó indulattal, a melylyel dicsőült atyja, a humanizmus bajnoka, az előrelátás és felvilágosodottság mintakepe, annak idején viseltesett.

Az aut. orthodox izraelita hitközség

Nagy-Enyeden, 1894. július hó 1-én tartott közgyűléseöl Feiler Farkas, elnök. Lieblich Jakab, h. jegyző. Fennebbi üdvözlést miniszter önagymalga következő kézirattal köszönte meg:

Budapesten, 1894. évi július hó 13-án.

Miniszterre történt kineveztetésem alkalmából kifejezett szives üdvökvánatokért fogadja öszinte köszönetemet.

Tisztelettel

Eötvös.

Kárpát-egyleti kirándulás a Tyejához.

— 1894. július 15-én. —

A mult vasárnap kora reggeli órában szokatlan sürgös-forgás verte fel városunk csendjét. Mindenféle kocsik robotgok, s a rendes körülmények között ily korai órákban még az igazak álmát alvó alakok jelentek meg az utczákon. E nap a kirándulások napja volt. Egy kis, de vidám társaság a torozkői székely közhöz, egy másik a Bethlen-kollegium erdejebe vette útját, a természet szépségeit kelvelők zöme azonban a „E. K. E.” megyénkbeli osztálya által a tövis-diódi patak remetei szikla áttöréséhez (vulgó-Tyeja) rendezett kiránduláson vett részt, magból Enyedről 8—10 kocsit szállította a résztvevőket, s akadtak olyanok is, kik jó eleve begyakorolni ohajtván a lovaglást, már innen Enyedről is löhátan indultak utnak.

Az indulásra kitűzött reggeli 5 órát jóval megelőzőleg, máskor szokatlan pontossággal a városháza előtt gyülekeztek össze, s innen indultak a kocsik 5—5 percnyi időközökkel egymás után Fel-Gyógy felé, A menethez még Tövisen, s Diódon csatlakozott pár kocsit, s reggeli 7 órakor, tehát teljes egy órával a kitűzött idő előtt együtt voltak Fel-Gyógyon, hol az osztály elnöke Csató János alispán és Szász József főszolgabíró fogadtak az érkezőket.

Gyorsan megtörténvén az ismerkedés, vidám hangulatban foglalt helyet a kiránduló társaság a szabadban felterített hosszú asztalnál, elkölteni a — különösen tekintettel a hölgyekre és az ebéd előre láthatóan késői voltára, — talán kissé igen korai reggeli órában felszolgált villásreggelit. Az osztály-titkar számba véve a megjelenteket örömmel konstataálta, hogy egy kivételével az összes jelentkezők éjtottek Ott voltak nevezetesen: Buda Ede és leánya Irma, Fogarasi Beláné, Fogarasi szazadosné, Gyarmathy Kamilla, Rembold Olivérné és leányai Klórida és Gabriella, Schilling Rudolfné és 2 leánya (Fel-Gyógyon), Szalanczy Erzs, Varró Rózsa, ifj. Winkler Jánosné, Zeyk Ella és Janka nevelőnőjükket (Diód), Beienyesi hadnagy, Dr. Boer Jenő és fia Jenő (Tövis), Csató János, Dr. Farnos Árpád, Farnos László, Fogarasi Albert, Fogarasi Béla, Gaál László (Torda), Gaspar János, Gyarmathy Ernő, Horváth Miklós, Istvánfy festő, Kollar hadnagy, b. Policz hadnagy, id. és ifj. Rembold Onver, Szász Béla (Diód), Szász József, Főrok Bertalan, Vajda Péter, Dr. Varró László, Dr. Werner Gyula, Vincze Miksa (Diód), ifj. Winkler János, Zeyk Daniel, Zeyk Gábor (Diód) és Zeyk Kálmán.

A reggeli elköltése után, kevéssel 8 óra előtt részint ökörszekereken, részint lovakon elhelyezkedve.

TÁRCZA.

Kiszakítád! . . .

Kiszakítád! . . . Elszakgatád
Emlékkönyved azon lapját,
Melyre irtam néked . . .
Pár soros emléket,
Akkor midőn még remélve
Szerettelek téged.

Elszakgatád! . . . Jól is tetted! . . .
Nem panaszkom, hogy e tetted,
Mit okozott nékem;
Oh! pedig úgy érzem,
Hogy ezáltal a szívemet
Megebezed mélyen.

Jól is tetted! . . . Nem haragszom! . . .
Haragudni nincsen jogom.
Nem vádoltak érte,
— S bár a szívem sértve —
Felednélek, de nem tudlak
Elfeledni mégse.

Nem haragszom! . . . Hisz még most is,
A mikor még nem szeretsz is
S szivedből is régen
Széltéped emlékem,
Veled vagyok . . . képed látom . . .
Álmodozva, ébren.

Hisz még most is, a mikor már
Emléked is bánattal jár,
A multan merengve
Bánatmad feledve
Áldom . . . ál lom kezeld most is
Minden reggel, este!

Zajzon Mihály.

Galamb és csalogány.

(Elbeszélés)
Werner Gyulától.
(Folytatás)

Leejtette kardját, hátát a falnak támasztva kissé lehajtott fővel, alulról fölfelé nézett reá, arca égett, haja szét volt bomolva, gyorsan s szokatottan vett lélegzetet. A férfi szorosan mellé állt át fogta derekát. Megbabonáztam? Meglehet, eléggé Szeretem önt arra, hogy szenvedélyemnek millióödrésze önre is átragadjon. Ha tudná Matild, e néhány nap alatt mit tett ön velem. Nem ismerek magamra. Ihletett elmém teremteni vágyik. Szeretném megdalolni önt halhatatlan művekben. Öné lelkem minden gondolata s minden nemesebb indulatom. Az emberek sorsa kíván mérve, mint a csillagok pályája, melyen mozgásokat végezniök kell; az én sorsom: az ön rabszolgája lenni.

Csókjuk halkan csattant el.

— Enyém vagy tehát! — suttogta a költő s a pamlagra vonta

„Oh volnék Goethe! megdalolnám,
Enyhébben győne fuvallomnál,
Ifju szívünk történetét . . .”

Matild meg sem kísérlette a kibontakozást, szorosan magához fogta a férfi fejét s halkan nyögve, mint galambhoz illik, a férfi száját keresték ajkai.

— Te cigány, — mondá kissé elfalva, — hánynak mondtad te ezt már! Oh! én ismerem önt uram! — tette hozzá tréfásan — ön valóságos csábító!

A költő rejtett örömmel védekezett a megtiszteltetés ellen, homlokát szinlelt komolysággal vonta redőkbé.

— Kétszer se mond azt drága! Mi volna rajtam a mi nőkre hatást gyakorolna? Legfőllebb dalaim . . . pillanatnyira. Én egyszerű vagyok s igénytelen, és — ezt lehetőleg derülten monda — holnapután megfogok halni

Matild összeresztent.

— Megfog halni . . . ön képzelgő, s azt az én ijedelmemre, kissé tulságba viszi. Nem oly könnyen megy a meghalás, mint egy csók, s ezek az én csókjaim, melyekkel olvasatlanul árasztom el arcát, szeméit, fejét — okos fejét — jogot adnak nekem arra, hogy önnök az ily ijesztgetéseket megiltsam.

— De hisz vívási-leczkéket kaptam öntől.

— Ó bizony! legfőllebb megkarcolják egymást. A kard nem oly ostoba, mint a golyó, Meghalni, mikor már szeretem önt . . . ez kíméletlenség volna öntől.

Mosolyogni próbált, de ez nem sikerült neki.

A nap lement. A kedves világitás eltűnt a falakról s a lombok tetejéről, s a nagy teremben elég sötét volt arra, hogy a kedélyekre lehangolólag hasson s megjessza azokat, a kik a halálról gondolkoznak. Valami távolzugas, a mi annyiszor történik a nap lenyugta után, erős szél keletkezését jelentette, végig rontott a fason

kedélyes tréfák között indult el a társaság be a havasok felé vezető útjára. Fel-Gyógyból kiérve mindenütt a patak medrében vezetett az ut, s ez enyhítette kissé a nap hevénél alkalmatlan voltát. A menetben elől haladt a lovasok zöme, azután következtek a szekerek, köztük egyik, melyen mind fess fiatal leányok foglaltak helyet, Vincze Miksa által kormányozva, ki büszkén emlegette aztán, hogy „voltam én már szép lányok bérese is”. A szekereket ismét lovasok vették körül, s a szekerek mellett és megett ballagó benszülöttek életkítették a menetet, mely a mint a honfoglalás (már t. i. Feszty körképe) szemtanúi állítják, erősen hasonlított a kárpátokon beözönlő magyarok seregéhez, természetesen modernebb alakban, s nem bívalok, hanem lovak hátán haladó amazonokkal.

A sereg vezére, — Csató alispán elnök, a szükséges intézkedések megtétele végett már előbb elindult, — Dr. Varró László osztálytitkár volt, ki a többi lovak közül kimagasló, s lovassa gavallér voltának megfelelően szerfelett térdelő hajlamu sárgáján, hol az egyik, hol a másik szekér mellett jelent meg, tréfálva magyarázva és biztatva, hogy „mindjárt a célnál vagyunk”. A mint beljebb és beljebb hatoltunk a hegyek közé, mind sürűbben hangzott fel az aiztatás, amde az idő telt; a nap mind magasabba haladt; égető sugarai már majdnem függőlegesen tüztek le fejeinkre; a patakon már vagy 40-szer gázoltunk keresztül, s a pihenő helyül kijelölt régi zárdatemplom tornya még mindig nem akart mutatkozni a láthatáron. A szekereken elhelyezkedett kirándulók egy része már rég megelégtelt a szalma ülés ruganyos, de egyszersmind az egy helyben ülési tehetséget erősen próbára tevő csuszamlós voltát és daczolva a patakon lévő átjárók veszélyeivel, körül-köre ugrálva, s sok helyütt bokáig gázolva a vízbe, gyalog folytatta az útját; az ökör hajcsárok a sok biztatásban már rekedté kiabáltak magukat, és Vajda Péter alatt már a második ló is felmondani készült a szolgálatot: a mikor a mind szebb és szebb képet előtűntető völgy mélyében, a patakon 47-ik át-gázolás után az előcsapat megpillantotta az immár várva-várt tornyot, s nem sokkal azután 11 óra körül megállapodott a kis népvándorlás a templom előtti téren.

A szokatlan utazási módtól kifárasztva, s a nap hevétől ellankadva ugráltak le szekérről, lovokról a kirándulók, s az édes heverést és a templom hűvös levegőjébeni felüdülést óhajtván mind erősebben emelkedtek a hangok, indítványozva, hogy meg kell szemlélni a templomot. Azonban nem azért volt a kirándulás fő-vezére Csató alispán elnök; hogy immár tapasztalt turista ezt megengedje. Jól tudta ő, hogy ha egyszer pihenni kezdünk, sokkal kevésbé fogjuk azután túrni a fáradalmakat, s az „addig kell ütni a vasat, míg meleg” elvből kiindulva pár percnyi pihenés, s néhány korsó víz kiosztása után ellentmondást nem tűrően kiadta a rendeletet a tovább indulásra.

Innen kezdve már két csoportra oszolva vonultunk tovább. A lovasok s a mindinkább szaporodó gyalogosok egy része továbbra is a patak medrében haladt, míg a többiek a szekerekkel a patak balpartja felett elvonnulva, folytonos emelkedés és leszállás változataiban bővelkedő, Szász József főszolgabíró által csodás gyorsasággal rendbe hozott utat vették igénybe. Jó fél-

órai utazás után elérkeztünk a lovakkal és szekerekkel járható ut végére, s egy kedves kis tisztáson, hűs forrás közelében ietelepedtünk a második pihenésre. Rövid itt tartózkodás után, felüldülve a friss víz élvezete és a gyönyörű vidék szemléletével s felvillanyozva végczél közelségétől most már mindenütt fák között haladva gyalog folytattuk utunkat s rövid idő alatt elérkeztünk a sziklákban a patak által vajt átjárás bejáratához. Innen túl már apróbb csoportokra oszlott a társaság, s haladt tovább, gyönyörködve a szebbnél szebb részletekben a sziklakapuig, hol a természet csodás szépsége, s a mindkét oldalon a sziklából csergő források újabb megállapodásra készítettek. Itt pillantottuk meg az első havasi gyopárt, magasan a szikla oldalában, melyet Kollár hadnagy kardja és egy vállalkozó benszülött segélyével, életveszélyes mászások után kerített birtokába.

A társaság egyrésze e ponton megállapodott, s csak messziről szemlélte a kapun túl elterülő völgy-szorost. A szikla mellett beereszkedők azonban teljességgel nem sajnálták a kevés fáradságot, mert minél beljebb hatol az ember a szoros-ba, annál érdekesebbé válik a kép: a két oldalt meredeken emelkedő sziklafalak csak egy keskeny sávot engedve láttatni a még mindig teljesen tiszta kék égből: az alatt csergő patak; s fent a magasban egészen a sziklafal szélén függeni látszó néhány magányos fa. Különösen szép látványt nyújt a mint visszafordulva a víz által kimosott kaput, azon kívül a még fás zöldes vízpartokat, két oldalt fent a magasban erdős részeket, s magakörül mindenütt mászva haladhattak tovább, annyi előnyük azonban volt, hogy a déli nap heve ellen megvédtek őket az egészen előre hajló, parthelyen szinte egészen összeérő sziklafalak. Ezen részletében a szorosnak volt igazán észlelhető, hogy egész átvágást a belső területről lefelé törekvő víz alkotta, valaha évszázadok vagy tán évezredek alatt. Délután 1 óra lehetett, midőn a szorosan áthatolt néhány kitaró kiránduló Zeyk Dániel főispán vezetése alatt visszafelé indult, alig tudva betelni a szebbnél szebb, bizrabbnál bizrabbb sziklarészletes hasadékok, lezuhanással fenyegető tömbök szemléletével.

A szorosan egészen keresztül hatolta és visszakeresztvén. Istvánfy festőművésznők felhasználta az alkalmat, s hirtelen lefényképezte az ismét együtt lévő társaságot.

Ezután megindul a menet visszafelé, mert már szomjuhozva a reggel még rettegett esőt, s sietve ösztönözve a pusztán szellemi élvezetekkel ki nem eléghető, reggel 8 óra óta immár erős próbára tett gyomor által. Négy óra körül lehetett, midőn a kirándulók serege a régi templom előtt felállított asztalok körül, s mellettök a gyepen helyet foglalt elfogyasztani az ebédet, miután előbb még megsemmelt a több száz éves emléket. E sorok írója a sok mozgás okozta étvágygyal fogyasztott el hirtelenében 3 tányér zöld paszulyt és egy jó szelet pecsenyét, sőt a trappistának keresztelt sajtjából is jóízűen falatozott, miért is hajlandó lenne megdicsérni a menüt, amde úgy értesült másoktól, hogy bizony az elég egyszerű volt, s nem lévén szakértő a szakácsművészet remekeinek megbirálásában, saját tapasztalatát ezennel alárendeli, az ahhoz inkább értők véleményének.

A második fogásnál (mely után következett aztán a már említett trappista, egy az egyik felgyógyi lelkes által szíves vendégszeretettel adományozott hazai sajt és preszkura, s végül a fekete kávé) felállott osztályelnök Csató János és a hölgykoszorúra emelve poharat, megnyitotta a felkőszöntök sorozatát, melyhez hozzájárultak Zeyk Dániel, Zeyk Gábor, Fogarasi Albert, Dr. Farnos Árpád, Reimbald Olivér és főként Dr. Boér Jenő, ki szinte oly nagyszavu rövid, de velős és közderültséget keltő tosztot mondott, mint a hány-szor jöttében ment éhen a kiránduló társaság a patakon átgázolt. Rövid idő múlva előkerült a falusi banda is: két szál valódi havasi rumny, s rákezdet az ott divatos tánczok nótáinak zengésére, mire aztán előbb 2 pár, majd neki bátorodva mind több és több falusi hozzá-kezdett tánczolni, s különösen miután Zeyk Gábor egy röktönzött gyűjtéssel gondoskodott a falusiak számára is egy kis muriról, oly magas fokra emelkedett a hangulat, hogy a tánczosok egyike ékes római nyelven felkőszöntötte a kirándulókat „sze treaszka”-t kiáltva a főispánra, s a társaság minden tagjára egyenként és összesen. A táncz és tosztozás folyama alatt a társaság egy néhány ifju hölgytagja felvonult a közeli hegyoldalba, s ott Vinczei vezetése alatt csakhamar hozzája csatlakozott néhány idősebb és ifjabb gavallérral csinos hátterét képezte a mulató társaságnak.

Esi 6 órakor mondotta ki a jelszót Csató alispán elnök, hogy a mint minden jónak, a mai élvezetnek is vége kell szakadjon, induljunk. Látva azonban az ezáltal okozott szomorúságot, sietett megvigasztalni azzal, hogy rövid idő alatt egy újabb E. K. E. kirándulás lesz vármegyénk valamelyik érdekesebb pontjára. A kiadott jelszóra az engedelmességhez immár hozzászózott társaság felkerekedett, s megindult — a menet, elül a havasok a Schilling kisasszonyok, — ezután az ökrök-től vont kocsi Vinczei Miksa vezérlete alatt, s miután utközben az enyedi garnizon két műkedvelő lovas tagja a társaság mulattatására egy kis verseny galopot is rendezett, esti 9 órakor, gyönyörű holdvilágos estén érkeztünk vissza Fel-Gyógyra.

Szívélyes Isten hozzád után oszlottunk szét Fel-Gyógyról, elismeréssel a rendezőség, s annak lelke Csató alispán elnök és az utak renbhezozása által kiváló érdemet szerzett Szász József derék főszolgabírák iránt, magunkkal hozván egy csomó havasi virágot, s egy szép nap emlékeit. remélve, hogy minél hamarabb egy újabb E. K. E. kiránduláson találkozunk.

— — —

Templomfűtés.

(Folytatás.)

Légfűtőink felállításának módja.

Légfűtőinket mindig csak a helyi viszonyok pontos figyelembe vételével készítjük s ezért a helyiség építési módjának, mineműségének és fekvésének pontos rajzai és adatai alapján tervelünk csak. Legolesőbb és legegyszerűbb berendezéseink azok, melyeknél a kemenczét körül köpenynyel ellátva, mint telepet vagy mint egyes kerek kályhát állítjuk föl a helyiségben. A felállítás mint már előzőleg mondtuk, történhetik az ülések közvetlen közelében vagy ha van hely, a karzat alatt is; ha magasban van az, padlózata alsó ré-

s a nyitott ablakokat erős zörgéssel vágta be. Két üvegtábla betört.

Matild feljélt. Érezte, hogy fázik. Sebesen felállt s a terem közepéig hátrált, ott maradt mozdulatlanul.

Nándor kényelmes, dől helyzetében maradt. Eszébe sem volt a meghalás, sőt karddal kizártnak vélte, de jól esett neki, ijesztgetni azt, a ki őt szereti.

— Nem értem, — mondá hanyag gúnnyal, — hisz ön oly bátor, úgy forgatja a kardot, mint Minerva, s nevetve fogadta párbajom hírét egy félórával előbb.

— Igen, — hangzott a homályból, egy félénk s bátoralan hang, — akkor még nem tudtam, amit most. A legbecesebb ékszer sem szokta a nő félteni, míg az kirakatban van, de ha az övé lesz... ha megvette s ha drágán — hitvesi hűségén vette meg — akkor sárkányokkal szeretné őriztetni...

Egy órával később két kövér ur kopogtatott Angyal Nándor ajtaján. Homlokuk izzadságtól fénylett s egész lényükön ijedelem látszott.

— Bocssás meg — nyögte az egyik, — a szolgabíró azzal fenyegetett, hogy minket hív ki, ha a segédi tisztról lemondunk. Mi családos emberek vagyunk, apró gyermekeink vannak, beláthatod!...

— Én is megdöntöttem a dolgot urak, a kihívást elfogadom.

Nyugodtan, sőt mosolyogva állt előttük. Szerettek volna nyakába borulni, de egyikök szerencsére észre-vette, hogy az nem illő az ellenfél segédeihez. Beelégedtek hát azzal, hogy távolról bámulták Angyal Nándor hallatlan hidegvérét.

— A többi — tette hozzá a költő végezzék el önök S. K. és N. O. urakkal. Ők lesznek segédeim, Csak egyet kérek önöktől, szigorú feltételeket.

A két kövér ur nagy sietséggel gurult le a lépcsőkhöz, mint két hatalmas hordó, melyeket vigyázatlanul bocsátának alá földalatti pincze lejárata.

X.

Első dolga volt néhány palack pezsgőt hozatni fel, azután gondosan bezárta ajtaját, s két poharat vett elő a pohárszékéből.

— Mind a kettő a te poharad lesz szolgám, én abból az ezüst sarlegről iszom, melyet először nyertem elegiámért. Szép vers volt öreg kakadú! Emlékszem, ... kis diák voltam, csinos fiu, tanárain szerettek szépségemért s kedvességemért. Selyem gyermeknek hívtak s tele tömtek zsebeimet süteményekkel.

— Uram most is a legszebb férfiak közül való.

— Egy őszi délután — emlékszem sajtyszerű izgatótságot vett rajtam erőt. Nem találtam helyemet. Mintha más lett volna az ég színe, s mintha fák madarak s a föld nagy változáson mentek volna át, Rózsaszínűnek kezdtem látni mindent, mint most e harmadik pohár pezsgő után. — Neked két pohárral kell innod addig, míg én egygyel iszom. Nem akarok berugni magam, de szeretem ha mást az én italom lerészegít... Szakasztott úgy vagyok evvel mint a versírással: elég önzetlen arra, hogy ne a magam számára irjak bájoló dalokat; másokat akarok elragadni vele... De az első elegia történetét hol is hagytam el?

Ott, hogy én két pohárral iszom addig, míg uram egygyel.

A májfoltos arczu inas szemei kidülledtek s arczán szederjes foltok tűntek fel. Az a fakó szíu, mely lassan megy át izzó vörösbe, az olyan piéh kályhánál, melyben erősen tüzelnek.

— Nem... ott hagytam el... ott hagytam el... hol is te fajánkó? segíts visszaemlékezniem.

Mindketten hirtelen és sokat ittak, a visszaemlékezés nehezen ment. A májfoltos arczu inas mindig arra tért vissza, hogy ő két pohárral iszik addig, míg gazdája egygyel, s a költő hasztalau igyekezett felvillanyozni emlékező-tehetségét, az emléke kapott ezüst serlegnek még gyakoribb megtöltése és kiívása által...

A palackok csakhamar mind üresen álltak — üresen mint a feje, az első elegia megírásának szomorú történetét illetőleg.

— A pohárszékben vörös bor van, az talán fel-frissíti fejemet.

A májfoltos tántorogva kelt fel, s természetes palackokkal megrakodva tántorgott vissza.

Ittak.

— Jó bor! sógor!

— Gazdám-uram, én is szerelmes vagyok —

Anikóba.

— Szeretnéd őt látni trikóba...

Mámora azon fokig jutott el, a hol mindenre rimelni szokott.

— Szép egy lány — folytatta a májfoltos — mondhatom.

— Bénán született... és vakon?

Az asztal össze volt öntözve borral. Palackokból egész bástya keletkezett fejük körül. A bor gőze átjárta az egész szobát, a lámpa homályosan égett, mint utcámpák, vörhenyes ködtől körülfogva őszi éjszakákon.

(Folyt. köv.)

szét a kemence fölött el kell látni védő bádoggal, ha pedig alacsony, ki kell a kemence fölött a padlózatot vágni s a kivágott részt védőléccel látni el. Ez igazítással a miatt bizonyára az építészeti rend javással találkozunk, el van háritva a farésznek legkisebb átmelegedése is. A templom nagysága szerint minél inkább lehetséges, annál több telepet kell föllátnunk.

Az égési gázok elvezetése csövek és kúrtók által, elengedhetlen; az utóbbiak vagy ki vannak rekesztve a falakból (kivülről vagy belülről), vagy éppen rá vannak vezetve azokra; az utóbbi esetben a kemenczétől vagy teleptől is vezet egy öntött vas cső a fal mellett fel a kéményig. Azon helyen, hol e csövezetek a karzaton keresztül megy, azt ki kell vágni s kettős védőléccel látni el a csövet. Oly építészeti viszonyoknál, hol a kúrtót nem lehet keresztül vezetni a falon, agyagsövek felállítását ajánljuk, ez elegendő tűzbiztonságot nyújt s készen sokszor alkalmazható.

Ha a telepek föllátnása valamely templomban csak egy oldalon lehetséges, akkor arányos melegszítás végett a padlózatot csatornákat alkalmazunk, a melyek a kemence alatt kezdődnek, a padlózat alatt folytatódnak s a templom másik végénél torkollanak, a hol is tapodható, öntött vas rács fedi a hideg levegő a rácsra keresztül beözönlik, a csatorna hosszában eljut a kemenczéig, átmelegszik és fölfelé száll. A levegő e folytonos körforgása következtében a helyiségnek a kemenczétől legtávolabb levő részei is egyenletes és kellemes hőmérséketet nyernek.

A csatornák beállítása ugyanazon czélra szolgál a fűtőknek a templom mellett levő melléképületben való elhelyezésénél. Néhol a fűtési közt éppen a padoztatban, a fűtőkamra előtt elhelyezni, de azért ezt is be kell boltozni és fedni, úgy hogy a templomban ne látszódjék; e berendezésnél tehát csak a fűtőtest felett s a csatornahálóra, a padoztatba tett rács látható. E földben való elhelyezést azonban csak ott kell alkalmazni, a hol nagyobb talajvízállás nincs jelen. A meglehetősen terjedése nem közvetlenül a kemenczének tulajdonítható, mert a meleg levegő egy a padoztat alatt hosszában elnyúló, részint csatornában is vezethető át más helyre, természetesen hővesztés nélkül.

A kemenczének a templom mellett külön épületben való elhelyezésénél a meleg levegő a csatornákon egy vagy több nyíláson át jut a helyiségbe.

Nemely berendezésnél a fűtést eszközölnék be kell lépni a templomba, másnál nem. Azon vélekedés, hogy a kemence körül való teendők végzésével beporosodik, piszkosodik a templom, téves; a mi berendezéseinknél ez csak gondatlanságból eshetik meg. A hőmérsék egyenletesen tartása czéljából azonban a fűtést eszközölni egyének bejárását kell engedni a templomba!

(Folyt. köv.)

Figyelmeztetés.

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök folyó évi június hó 23-án 46903. sz. a. következő rendeletet adta ki az ausztriai értékű 20 krajczáros ezüst váltópénz bevonása tárgyában.

A korona érték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. t.-cz. 21. §-ában nyert felhatalmazás alapján és a m. kir. pénzügyminiszter ural létrejött megegyezés szerint az ausztriai értékű 20 kros ezüst váltópénz és az ausztriai értékű 4 kros réz váltópénz bevonását a következő módozatok szerint rendelem el. 1. Az ausztriai értékű 20 kros ezüst váltópénz és 4 kros rézváltópénz 1895. évi január hó 1-ével törvényes forgalmon kívül helyeztetik. Ezek az érmekek emélfogva a magán forgalomban már csak bezárólag 1894. évi december hó 31-ig fogadandó el, figyelemmel a fizetési erejökre névértékben, illetőleg az 1892. évi XVIII. t.-czben megállapított fizetési értékben.

2. A jelen rendelet életbe lépte napjától fogva a m. kir. állami pénztárak és hivatalok a náluk meglevő vagy befolyó ausztriai értékű 20 kros ezüst pénzt és 4 kros váltópénzt többé ki nem adhatjuk.

A m. kir. állami pénztárak és hivatalok azonban ezeket az érmekek bezárólag 1895. évi december hó 31-ig tartoznak névértékben, illetőleg az 1892. évi XVIII. t.-cz. XIII. cikkében megállapított fizetési értékben fizeteskép vagy beváltás végett még pedig az 1892. évi XVII. t.-cz. 21. §-a értelmében fizeteskép 5 frtig beváltásként a váltópénztárak korlátlanul elfogadni.

Váltópénztárakként működnek: a m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, a debreczeni, eszéki, fiumei, győri, kassai, kolozsvári, nagy-szebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári m. kir. adóhivatalok.

Ezenkívül fel van hatalmazva minden pénztár, hogy meglevő készletére és saját szükségletére figyelemmel váltásokat eszközöljön.

1895. évi december hó 31-ike után ezeket az érmekek az állami pénztárak és hivatalok sem névértékük sem anyagértékük megtérítése mellett többé el nem fogadják és 1895. évi december hó 31-ével az ál-

lammal mindennemű kötelezettsége — a beváltásra nézve — ezeket az érmekek illetőleg megszünik.

3. Jelen rendelet 1894. július hó 1-én lép életbe.

Nagy-Enyed város tanácsa.

VEGYES HIREK.

— **Miniszteri látogatás.** Hieronymi Károly m. kir. belügyminiszter ő nagymlyga, mint a kolosi választó kerület képviselője f. hó 19-én megjelent választói körében s politikailag jelentékeny beszédet tartott, mely különösen a nemzetiségi politikát érintette. Ő nagymlyga ez alkalommal az erdélyi részeket is megkívánván látogatni, vármegyénknek is szerencséje lesz üdvözölhetni Gyulafehérvárt, hova vagy 23-án vagy 24-én este érkezik s a következő nap egy részét ott tölti, onnan pedig Dévára utazik. Ő nagymlyga ezen látogatása kellemeesen lep meg, mint kiváló érdeklődésének tanúsága: óhajtjuk, hogy mennél alaposabb tájékozást szerezzen e rövid idő alatt is a személyekről és ügyekről s menél teljesebb érdeklődését és jóakarátát nyerve ki, a többi erdélyrészi vármegyével együtt a mi vármegyénk is.

— **A telefon-hálózat** építése vármegyénkben szorgalmasan foly, úgy hogy jövő hónapban már élőszóval fogjuk üdvözölhetni és értesíteni egymást; különös előnyt azonban a közigazgatás vonhat belőle, mely sok időt rabló írásbeli közlekedés helyett szóbeli gyors érintkezés útján intézhet el sürgős ügyeket.

— **Gyászhir.** Meesér Józsefné szül. esikvaicsáresi Lázár Gizella életének 34-ik és boldog házasságuk 14-ik évében 1894. július 21-én reggel 8 órakor, rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után egy boldogabb hazába költözött. A kiszenvedett porok 1894. július 23-án délelőtt 9 órakor fogtak a róm. cath. gyászszertartása után a helyi róm. cath. sírkertbe az enyészetnek átadatni. Az engesztelő szent-mise-áldozat a megboldogult lelkiüdvéért 1894. július 24-én d. e. 1/2 10 órakor fog az Egke Urának bemutatni. A elhunytat férjén és gyermekén kívül nagy rokonság gyászolja és közrészvét kíséri korai sírjába.

— **Az ideai nyári fegyvergyakorlatok** részben megyénk területén fognak lefolyni. A Gyulafehérvárt állomásozó cs. és k. 28-ik vadászszázalaj és az 50-ik gyalogezred 4-ik zászlóaljának ezredgyakorlati folyó évi július 24-től fogva augusztus 19-éig Gyula-Fehérvárt fognak megtartani, honnan dandárgyakorlatokra Szászvárosra mennek. A 62-ik cs. és kir. gyalogezrednek (marosvásárhelyi) Gyulafehérvárt és Maros-Vásárhelyt állomásozó négy zászlóalja ezredgyakorlati július 24-től Gyulafehérvárt és Marosvásárhelyt, augusztus 2-től fogva augusztus 21-éig fogja megtartani, ezen ezred augusztus 22-től kezdve egyesülve a 64-ik gyalogezred (Szászvárosi) 3. zászlóaljával, mint 62-ik gyalogdandár dandárgyakorlati augusztus 22-től ugyan ezen hó 29-éig Nagy-Enyed és Torda közt fogja tartani, s azután szept 7-éig Torda végéig. Ezen dandárgyakorlatok a nevezett két gyalogezrednél kívül részt vesznek még az 1-száma huszárezred három százala és két üteg tüzérség, a 12 száma vonatostály és 2-ik sz. egészségügyi osztály egyes részei. Így tehát rég nem látott nagyobb szerű hadgyakorlatot fognak látni. Az elhelyezkedés nem kicsiny munkája folyamatban van.

— **Gyászhir.** Mendel József nagybirtokos, a gyulafehérvári Chewra-Kalitscha izr. szent-egylet elnöke, Alsófehérmegye és Gyulafehérvár városi törvényhatósági tag, folyó hó 16-án éjjeli 11 órakor élete 85-ik évében rövid szenvedés után Gyulafehérvárt jobb létre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 19-én szardán délután 4 órakor helyeztetek általános részvét között örök nyugalomra. Négy gyermeke, 17 unokája és számos dédunokák az agg pátriárkhát gyászolják. Béke poraira.

— **Adózó közönség figyelmébe.** Az 1894. évre végérvényesen megállapított utadó kivétési lajstrom a városi adóhivatal hivatalos helyiségében folyó évi július hó 23-tól augusztus hó 8-ig bezárólag 15 napi közszemlére ki van téve, melynek megtekintésére az érdekelt közönség ezen az uton is felhivatik, hogy a netaláni sérelmes kirovás ellen felfolyamódásaikat kellő időben beadhassák, mivel a későbbi felfolyamódások figyelembe nem vétetnek.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

**Hazai gyümölcsészetünk és a szentpé-
tervári kiállítás.**

— Gyümölcs termelőink figyelmébe ajánljuk. —

Már több ízben volt ismertette részint napi, részint szaklapjainkban, hogy az Észak metropolisában: Szent-Pétervárott rendkívül nagy becsé van a friss csemege-gyümölcsnek és tényleg majdnem hihetetlennek tűnik fel, mily nagy mennyiségű gyümölcs fogyasztatik nem csak Szent-Péterváron és Moszkvában, hanem Riga, Dynaburg, Helsingfors, Smolensk, Rybinsk, Varsó, Kowno,

Nisni-Nowgorod, Wilna, Kiew, Minsk stb. stb. nagyobb-kisebb orosz városokban is, mily nagy fényűzés tárgyául szolgál a szép gyümölcs az előkelőbb körök és a középosztály asztalánál és mily magas árak fizettetnek ennek folytán Oroszországban asztali gyümölcserért.

E körülmény Magyarország által ezideig vajmi kevéssé volt kihasználva gyümölcsészetének javára. Hallottunk ugyan Kecskemétről indított szórványos gyümölcsküldeményekről Oroszországba, de épen mert nagyon is szórványosak, komolyan számba nem jöhettek.

Annál jobban sikerült Franciaország és Dél-tirol érdekelt köreinek meghódítani az orosz gyümölcsfogyasztást és tekintve a rendkívül magas árakat, nagy hasznát látták az oroszokkal való összeköttetéseknek.

Hogy pedig Magyarország geographice sokkal kedvezőbb fekvésénél fogva, vagy inkább ennek daczára sem uralja, de sőt még csak részben sem bírta meghódítani az orosz gyümölcspiaczot, ez bizonyára nem a magyar csemegegyümölcs minőségén mult, mert ez minden tekintetben felveheti a versenyt úgy a francia, mint a tirol gyümölcscsel, hanem hiányzott a kezdeményező, mozgató erő, mely e nagy fogyasztóhoz terelte volna a magyar terményt.

Most azonban elérkezett végre az alkalom, hogy a magyar csemegegyümölcset egy csapással, könnyű szerével be lehet vezetni Oroszország fogyasztó területeire anélkül, hogy a magyar gyümölcstermelőknek bármí fáradságukba vagy anyagi áldozatukba kerülne.

Csak akarnia kell a magyar termelőnek és nem csak piacot fog hódítani termelvényének, de meg vagyunk győződve, hogy ki fogja Oroszország piacairól a versenyző államokat szorítani; mert kedvező helyrajzi fekvése és gyümölcsének kitünő minősége megadják neki a sikeres versenyre képesítő tehetséget és erőt. Csak be kell mutatnia termelvényének mustráit, az idén pedig bemutathatja, mert jó gyümölcstermés mutatkozik Magyarországon és a magyar gyümölcstermelő el fogja mondhatni a hajdani római császárral: Jöttem! Láttam! Győztem! . . .

A császári orosz kertészeti egyesület gyümölcsészeti kiállítást rendez, mely folyó évi szeptember hó 22-én nyitattik meg Szent-Pétervárott a vednöke: Ő császári Fensége Nikolaj Michailovics nagyherceg által. A kiállítás nemzetközi lesz és elmondjuk, hogy egyszerű előkészületekkel tételik folyamatba, mert a rendelkezés hatalmas segédeszközöknek lévén birtokában, minden hathatós tényezőt megmozgatott, hogy a siker méltó legyen és megfeleljen az eszközök nagyszerűségének. Európa még nem látott olyan gyümölcsészeti kiállítást, a minőnek a szentpétervári kiállítás ígérkezik!

Az orosz császári kertészeti egyesület minden álmában jelölt ki egyet az előkelőbb és kiválóbb szak-
férfiak közül, a ki az említett kiállítást illetve ennek ügyeit képviselje az illető államban. Így pl. Magyarországon Mauthner Ödön magkereskedőt tisztelte meg képviselőtével. Viszont a magyar kormány, illetve a földmívelési magyar királyi ministerium Molnár István kir. gyümölcsészeti biztost nevezte ki szentpétervári képviselőjéül és bizta meg a magyar oszlaty rendezésével és ugyancsak a földmívelési magyar királyi ministerium szintén Mauthner Ödön magkereskedőt ruházta fel a magyar csoportbiztos tisztségével Szent-Pétervárott.

(Folyt. köv.)

Szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Hirdetések.

Heuneberg G. (cs. kir. udvariszállító) selyemgyár a Zürichben, privátmegrendelőknek lakására közvetlenül szállít fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, esikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Egy gyakornok,

ki a magyar és román nyelvet bírja, felvételik **Wokál János** könyvkereskedésében Nagy-Enyed.

PAPP JÁNOS
GYÓGYSZERÉSZ
ajánlja kitünő minőségű,
szűrt vízből előállított
SZIKVIZÉT,
palaczkonként 3 krért.
Kapható: 4-12
Papp János gyógyszerésznél, Har-
math Miklós, Wagner János kereske-
dőknel és a város minden vendéglő-
jében. Azonkívül Szt.-király utcában
Kohn Emanuel üzletében.

3096 94.

közig.

Hirdetmény.

Nagy-Enyeden a Fötér 7-ik szám alatt egy
bolthelyiség (10 méter széles homlokzattal) 2
szobából és konyhából álló lakással együtt
a folyó évi augusztus hó 20-án d. u. 4 órakor a
városi tanács irodájában tartandó szó- és írásbeli
árverésen ez év szeptember hó 1-től kezdve ki fog
adatni.

Városi tanácsból

N.-Enyed, 1894. július 7-én.

Korács Gyula,
polgármester.

2-3

LE GRIFFON
Valódi Francia papír
a legjobb
A LEGKERESETTEBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR
ÜGYELJENEK A JEGYRE
ÓVAKODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTÓL.

(39-52)

IFJ. KUN JÓZSEF
szikviz és éditett pezsgő italok gyártója
NAGY-ENYEDEN.
Ajánlja a nyári évadra ásvány-készülék
SZIKVIZÉT
jégbehűtve és házhoz szállítva.
10 üveg 20 kr., 5 üveg 10 kr. és minden
további egyes üveg 2 kr.
Előjegyezni kéretik
Ózv. WAGNER JÓZSEFNÉ
czukrázdájában. 3-3.

ÉRTESÍTÉS.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy a Rózsa-utca 1. sz. (Keresztes P.-féle ház) alatt

KOVÁCS MÜHELYT

rendeztem be.

Műhelyemben mindennemű javításokat, valamint új kocsikra és szekerekre megrendeléseket elfogadok s azok izléses és csinos kiállításáról mindig kezességet vállalok. A lóvasalást szakszerűen űzöm, mely képzettségemért a temesvári tüzérségi vasaló iskolától oklevelet nyertem.

Kérve a n. é. közönség szívélyes támogatását, melynek mindig megfogok felelni, vagyok
kész szolgálja

TELEGDI SAMU.

TANULÓ IFJAK
1-3
házi ellátásra elfogadottnak
Winkler Józsefnél Nagy-Szebenben.

GANZ ÉS TÁRSA
5-6
vasöntöde- és gépgyár-részvénytársaság
BUDAPEST és LEOBERSDORF.

Kavics-készítő gépek vas-
utak, utak és beton számára.
Utihengerek a legteljesebb
szerkezettel és kivitelben. **Min-**
dennemű zúzógépek, aczél
és keményöntvény kere-
kek, nemkülönböztetve teljes bá-
nyacsillék és gőzkocsik;
kővágórácsfűrészek, hen-
gerszékek, malomgépeze-
tek és malomberendezések.
Gáz- és petróleummotorok,
villanyvilágítás és erőátvitel,
villanyos bányavasutak,
villanyos szállítási berendezések
feldolgozógépek, turbinák
mindennemű vizállás-viszonyokhoz.
Mindennemű transzmissziók.
Kemény- és aczélöntvény cikkek.

Jó minőségű tűzifa eladó.

Megnevezés	Szent király-utcai 72-78. számú raktárról			Házhoz szállítva								
	1 öl = 4 kbm	1/2 öl = 2 kbm.	1/4 öl = 1 kbm	1 öl = 4 kbm.	1/2 öl = 2 kbm.	1/4 öl = 1 kbm	frt	kr.	frt	kr.		
Bükkfa, 1 m. hosszú vastag hasábokban	12	—	6	—	3	—	12	80	6	40	3	25
Tölgyfa, hámozva, 1 méter hosszú	9	60	4	80	2	40	10	40	5	20	2	65
Cserfa hámozatlan, 2 méter hosszú	9	—	4	50	—	—	9	80	4	90	—	—
Bükkfa fiatal, 2 méter hosszú	8	50	4	25	—	—	9	30	4	65	—	—

Továbbá: törzshosszusú tölgyfa, csomókba rakva, csomóként 4 és 5 frtéért, házhoz szállítva 4 forint 40 és 5 frt 40-ért.

Azonkívül: **Kitünő minőségű faszén,** 10 kilonként 25 krért. 4-12

Utalványok válthatók: Papp János gyógyszerész urnál Nagy-Enyeden.

Vasuton szállítva, bérmentesen bármely állomásra, hogy minő árban, megtudható: **Klemm Pál** czégnél N.-Enyeden.

Tisztelt háziasszonyok!
Nem szükséges többé kész harisnyát venni!!!
Tessék csak egyszerűen a jó minőségű gyapotot, bármilyen szín és vas-
tagságban megvásárolni, minta-harisnyával felszerelni és a
nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézet
Harisnyakötő-Gyár Intézőségének
bérmentve beküldeni, hol az a legrövidebb idő alatt a következő jutányos
áron feldolgoztatik:
1 pár női térdharisnya kötés 20 kr. || 1 pár férfi köz. harisnyaköt. 13 kr.
1 pár női közöns. harisnyák. 15 kr. || 1 pár (gyermek) harisnyáköt. 10-12 kr.
1 pár harisnyafejelés általában 10 kr.
A nadlis- (patent) kötés az árat pironkint 2-5 krajczirral emeli.
A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézet
Harisnyakötő-Gyár Intézősége.
10-12